GIUSEPPE VERDI OOPER

LA TRAVIATA

RAHVUSTEATER
VANEMUINE
TALLINK
teatri peatoetaja
157. hooaeg

GIUSEPPE VERDI

La traviata

OOPER KAHES VAATUSES / OPERA IN TWO ACTS

Libretist / Librettist Francesco Maria Piave

Muusikajuht ja dirigent / Musical Director and Conductor Risto Joost

Dirigendid / Conductors Aleksandr Bražnik, Martin Sildos

Lavastaja / Director Samuel Harjanne (Soome / Finland)

Kunstnik / Scenographer Peter Ahlqvist (Soome / Finland)

Kostüümikunstnik / Costume Designer Tinja Salmi (Soome / Finland)

Koreograaf / Choreographer Jack Johansson (Rootsi / Sweden)

Valgus- ja videokunstnik / Lighting and Video Designer Toni Haaranen (Soome / Finland)

Lavastaja assistent / Director's Assistant Elisabet Petsalo (Soome / Finland)

Liikumise repetiitor / Movement Repetitor Alexander Germain Drew

Vastutav kontsertmeister-repetiitor / Chief Concertmaster-Repetitor Toomas Kaldaru

Kontsertmeistrid-repetiitorid / Concertmasters-Repetitors Margus Riimaa, Stefano Chiurchiú

Peakoormeister / Chief Chorusmaster Kristi Jagodin

Koormeister / Chorusmaster Martin Sildos

Koori kontsertmeister / Chorus Concertmaster Lorenzo Perrella

Produtsent / Producer Kätlin Hoop

Produktsiooni assistent / Production Assistant Kädi Jakobson

Inspitsient / Stage Manager Ülle Tinn

ESIETENDUS 11. APRILLIL 2026 VANEMUISE SUURES MAJAS

PREMIERE ON APRIL 11, 2026, AT THE GRAND BUILDING OF ESTONIAN NATIONAL THEATRE VANEMUINE

HARJANNE COMPANY LTD

Osades / Cast

Violetta Valéry, *Pariisi kurtisaan / Parisian courtesan*
Perrine Madoeuf (Prantsusmaa / France) / Elena Brazhnyk (Rahvusooper Estonia) / Pirjo Jonas

Alfredo Germont, *noor provintsist pärit härrasmees / a young gentleman from a provincial family*
Raimonds Bramanis (Läti Rahvusooper) / Heldur Harry Põlda (Rahvusooper Estonia)
/ Riccardo Della Sciucca (Itaalia / Italy)

Giorgio Germont, *Alfredo isa / Alfredo's father*
Jānis Apeinis (Läti Rahvusooper) / Rauno Elp (Rahvusooper Estonia)
/ Taavi Tampuu (külalisena / guest)

Flora Bervoix, *Violetta sõbranna / Violetta's friend*
Karmen Puis / Rael Rent / Diana Silova

Annina, *Violetta teenijanna / Violetta's maid*
Pirjo Jonas / Ursula Roomere / Grete Oolberg

Gastone de Letorières, *Alfredo sõber / Alfredo's friend*
Rasmus Kull / Hisatoshi Nezu

Parun (Baron) Douphol,
Violetta austaja, Alfredo rivaal / Violetta's lover, a rival of Alfredo
Simo Breede / Janari Jorro

Markii (Marchese) d'Obigny
Taavi Tampuu (külalisena / guest) / Simo Breede

Doktor (Doctor) Grenvil
Kristjan Häggblom / Märt Jakobson (külalisena / guest)

Giuseppe, *Violetta teener / Violetta's servant*
Hisatoshi Nezu / Oliver Timmusk / Jacques Louw

Flora teener / Flora's servant
Janari Jorro / Egon Laanesoo

Volinik / Commissioner
Kristjan Häggblom / Märt Jakobson (külalisena / guest) / Janari Jorro

Vanemuise balletitrupp

Estonian National Theatre Vanemuine Ballet Company

Elina Vostrikova
Matilda Sampietro
Uliana Kozneva / Eva Alamets
Lizé Mentz / Maria Leonor Costa
Alexander Germain Drew / Benjamin Newman
Ermes Vanni / Ermes Vanni
Noah Wheatley / Gerardo Avelar

Shaté Tantsukool / Shaté Dance School

Kätriin Viru / Keitrin Lepaste
Mari-Liis Martin / Lisanne Joasaar
Lota Kalberg
Annalisa Kesküla / Liselle Kirsipuu
Christopher Meier
Rigo Roos

Vanemuise ooperikoor ja sümfooniaorkester

Vanemuine Opera Chorus and Symphony Orchestra

Vanemuise ooperikoor

Estonian National Theatre Vanemuine Opera Chorus

Sopranid / Sopranos Hanna Auziak, Marta Burgoa, Helen Hansberg, Siiri Koodres, Helen Nõmm, Grete Oolberg, Külli Ormisson Ursula Roomere, Marika Villemson, Anni Zimmermann

Aldid / Altos Lembi-Liis Ebre, Kaja Ilmjärv, Katrin Kapinus, Eve Kivisaar, Kristel Oja, Rael Rent, Diana Silova

Tenorid / Tenors Rainer Aarsalu, Julian Baldwin, Jacques Louw, Hisatoshi Nezu, Niël Stapelberg, Oliver Timmusk, Johan Kütt (külalisena / guest)

Baritonid, bassid / Baritons, basses Myunghwan Jang, Janari Jorro, Yuta Kimura, Egon Laanesoo, Risto Orav, Uku-Markus Simmermann, Ruudo Vaher

Lavastaja Samuel Harjanne:

Alates 1853. aastast on **„La traviata“** kujunenud üheks maailma tuntuimaks ja enim mängitud ooperiks. Kuulsaid oopereid on palju – ka Giuseppe Verdi enda loomingus. Mis teeb just „La traviatast“ nii erakordselt populaarse teose?

Kui mul paluti oma elu esimese ooperilavastusena lavastada „La traviata“, tundsin ühtaegu nii elevust kui ka aukartust. Mõned ooperid on muusikaliselt kui ka loona hõlpsasti jälgitavad, teised aga märksa keerukamad. Minu suureks kergenduseks osutus „La traviata“ teoseks, mille lugu on selge, lineaarne ning samas emotsionaalselt ja psühholoogiliselt mitmekihiline. See tuleneb muidugi algmaterjalist – romaanist „Kameeliadaam“ („La Dame aux Camélias“ 1848) –, mille autor on Alexandre Dumas noorem.

„La traviata“ jutustab kurtisaan **Violetta Valéry** loo. Ta võitleb raske haigusega ning hoolimata püüdest paraneda jääb ta sellele ikka ja jälle alla. Haigusega võitlemine pole meile võõras kogemus – meie elu võib järsult muutuda, kui keegi lähedastest (või me ise) saab mõne raske diagnoosi. Sageli käivitab see leinaprotsessi, mis lõpuks viib ka olukorra aktsepteerimiseni. Seda teekonda kirjeldatakse sageli viie-etapilisena: eitamine, viha, kauplemine, depressioon ja leppimine. Kuigi need etapid kehtivad väga erinevate nähtuste puhul, võib Violetta leinaprotsessis tunda ära enamiku. Violetta usub juba, et on paranenud, ent kogeb siis oma tervises järsku tagasilööki. On täiesti inimlik, et kõigume pikalt eituse, viha ja masenduse vahel, enne kui jõuame leppimiseni.

„La traviata“ uurib nii oma saatusega leppimise kui ka surelikkuse mõistmise protsessi. Teekond selleni, et teadvustada oma surelikkust – ja võib-olla sellega ka leppida – kestab kogu elu. Kõige raskematel hetkedel seab Violetta teised iseendast ettepoole. **Alfredo Germont**, kes on Violetta südame võitnud, ei pruugi alati olla väärt tema tingimusteta armastust, kuid ometi saab ta selle. Isegi siis, kui Alfredo pannakse uskuma, et Violetta teda enam ei armasta, saadab meest Violetta mõistev armastus. Võib-olla hakkame alles siis, kui tajume oma surelikkust, tõeliselt hindama seda, mis meil on – ja mida me võime kaotada.

Inimesed ei soovi tavaliselt olla kaastunde või haletsuse objektiks. Paljud raskelt haiged väldivad olukordi, kus neile nende haigust meelde tuletatakse või kus nad asetatakse otsekui pjedestaalile. Täiesti mõistetav on soov jätkata oma elu ilma, et ruumis seisvast „elevandist“ pidevalt räägitaks – see nõuab julgust ja palju sisemist tööd. Me kipume ehitama enda ümber müüre ja fassaade, mille taha peitume, et kaitsta nii iseennast kui ka oma lähedasi peidus oleva kurbuse ja valu eest.

Paljudes olukordades paneme ette maski ja teeskleme, et kõik on korras ja et me teame täpselt, mida teeme. Violetta teeb kõik, et teised tunneksid end kindlalt ja arvaksid, et kõik läheb hästi; Alfredo teeskleb, et Violetta lahkumine ei

ole talle haiget teinud; papa Germont hoiab iga päev alal oma väärikat fassaadi, et säilitada ühiskondlikku positsiooni; Annina annab Violettale just sellist vaimset tuge, mida Violetta vajab, isegi siis, kui kõik näib lootusetu. Violetta on koguni valmis loobuma oma suurimast armastusest, et hoida saladust.

Teine viis muredest pääsemiseks on tähelepanu mujale suunata. Me armastame oma katsumusi ja raskusi pidudel unustada; kipume ööpimeduse varjus käituma nii, nagu päeval oma kuvandit hoides ei julgeks; ning vahel laseme neil ahvatlustel end üle võtta, et valu leevendada. Tõeline oskus on näha inimesi sellistena, nagu nad on – mitte lasta end petta maskidest ja müüridest, mille taha nad end varjavad.

Meie lavastus on asetatud 1920. aastatesse – ajastusse, mida seostatakse suurejooneliste pidude ja hiilgavate fassaadidega. Elada elu täiel rinnal on privileeg, kuid Violetta lugu julgustab inimesi oma saatust ise juhtima.

Mis teeb „La traviata“ nii populaarseks? Arvan, et põhjus võib peituda selles, kui täpselt ja inimlikult kirjeldab see teos käitumismustreid, mida näeme Violetta ja Alfredo võitlustes. Ning muidugi on tohutu roll **Giuseppe Verdi** südantlõhestaval ja erakordselt hinge puudutaval muusikal, mis jätkuvalt lummab ja võidab südameid.

Violetta ja Alfredo
(Elena Brazhnyk ja Heldur Harry Põlda)

Director Samuel Harjanne:

Since 1853, *La Traviata* has become one of the most performed and best-known operas in the world. There are plenty of famous operas, including those written by Giuseppe Verdi himself. But what is it that makes *La Traviata* so popular?

When I was asked to direct *La Traviata* as my very first opera, I was intrigued and intimidated. Some operas can be easy to follow and understand, both musically and narratively, while others are not so easy. To my great relief, *La Traviata* is an opera with a storyline that is understandable, linear, and emotionally and psychologically complex. This is, of course, due to the original novel by Alexandre Dumas fils – *La Dame aux Camélias (The Lady of the Camellias)*.

La Traviata follows the story of Violetta Valéry. Violetta is battling a serious illness, and despite her attempts to recover, she fails time and again. We are no strangers to battles with illness – our lives take a turn when someone close to us (or we ourselves) receives such a diagnosis. This often starts a process that leads to accepting the situation. Grieving is commonly said to have five stages: denial, anger, bargaining, depression, and acceptance. Although such stages can be applied to many different phenomena, I can recognize most of these stages in the grieving process. Violetta believes she has already recovered, yet she experiences a setback in her well-being. It is only understandable that we human beings shift between denial, anger, and depression for a good while before we land in the stage of acceptance.

La Traviata explores the process of accepting our destiny as well as accepting our mortality. Our journey towards realizing, and later possibly accepting, our mortality, is a lifelong process. During her most challenging moments, Violetta prioritizes others over herself. Alfredo, who has clearly won Violetta's heart, would not always necessarily deserve Violetta's unconditional love, and yet he receives it. Even when Alfredo is led to think Violetta doesn't love him, he receives her compassionate love. It may be that once we recognize our mortality, we begin to appreciate what we have and what we may be about to lose.

What we human beings seldom want is to be the object of pity. Many people who suffer from serious illnesses avoid situations where they are being reminded of their illness, as well as being put on a pedestal. The desire to continue one's life without being constantly reminded of the elephant in the room is understandable; however, it requires courage and a great deal of effort. We tend to build up walls and facades we hide behind to protect ourselves and our loved ones from the underlying sadness and worry.

We keep up appearances. In many situations, we tend to put on a mask and pretend all is well, or that we know what we are doing. Violetta does

all she can to make others feel as if everything is fine, Alfredo pretends he is not hurt by Violetta's abandonment, Papa Germont keeps up appearances on a daily basis to maintain his status, Annina gives Violetta what she wants to hear even when everything seems hopeless. Violetta is even capable of abandoning her greatest love to keep a secret safe.

Another way to keep up appearances, or to forget the troubles of life, is to get distracted. We love to forget our troubles and challenges by attending parties, we tend to misbehave in the shadows of the night when trying to maintain a certain image during the day, and we might let these temptations take over to ease our pain. A true skill is to see people for who they are, and not to be fooled by their masks and walls protecting them.

Our production is set in the 20s and it evokes a visual world of an era that is famous for grand parties and facades. To live life to the fullest is a privilege, but Violetta's story encourages people to take control of their destinies.

So, what makes *La Traviata* so popular? I guess it might have something to do with the pretty accurate descriptive approach to human behavior that we get to witness through the struggles of Violetta and Alfredo. And the heartbreaking, phenomenal soul-reaching music by Giuseppe Verdi plays a massive part in how this opera mesmerizes us – one heart after another.

Alfredo ja Violetta
Raimonds Bramanis ja Perrine Madoeuf

Sisukokkuvõte

Tegevus toimub 20. sajandi alguses Pariisis

I vaatus

Kurtisaan Violetta Valéry'l on pärast rasket haigust parem hakanud ja ta on korraldanud sel puhul peo. Seal tutvustatakse talle Alfredo Germont'd, kes on temast juba pikka aega vaimustuses olnud. Räägitakse, et ta on iga päev Violetta tervise kohta järele pärinud. Alfredo tõstab toosti, milles ta ülistab tõelist armastust. Violetta vastab sellele vaba armastuse kiitusega (ansambel: „Libiamo ne' lieti calici"). Äkitselt hakkab tal halb, kuid pidu peab jätkuma. Alfredo tunnistab talle oma armastust (duett: „Un dì felice"). Violetta ei ole alguses huvitatud, ometi annab ta Alfredole kameeliaõie ja palub tal tagasi tulla, kui lill on närtsinud. Alfredo mõistab, et see tähendab kohtumist juba järgmisel päeval. Üksi jäädes vaevleb Violetta vastandlike tunnetega – ta ei taha loobuda oma senisest eluviisist, ent samal ajal tunneb, et Alfredo on äratanud temas armastuse („Ah, fors'è lui... Sempre libera").

Violetta on valinud elu koos Alfredoga ning nad naudivad oma armastust maal, seltskonnast eemal („De' miei bollenti spiriti"). Kui Alfredo saab Violetta teenijanna Anninalt teada, et see on võimalik vaid seetõttu, et Violetta on oma vara müünud, sõidab ta kohe Pariisi ise raha hankima. Violetta on saanud sõbranna Floralt kutse peole, kuid niisugused lõbustused ei huvita teda enam. Alfredo äraolekul külastab Violettat Alfredo isa Giorgio Germont. Ta nõuab, et Violetta läheks tema pojast lahku, sest nende suhe seab ohtu tema tütre peatse abiellumise (duett: „Pura siccome un angelo"). Vestluse käigus mõistab Germont aga, et Violetta ei ole kurtisaan, kes ihaldaks lihtsalt tema poja raha – Violetta armastab isetult. Ta apelleerib Violetta suuremeelsusele ja selgitab, et kodanliku ühiskonna seisukohalt ei ole tema suhtel Alfredoga tulevikku. Violetta vastupanu murdub ning ta nõustub lõpuks Alfredost lahkuma, sest teab, et on nagunii suremas. Niisiis võtab ta vastu kutse peole ja kirjutab oma armastatule hüvastijätukirja.

Alfredo naaseb ning samal ajal, kui ta kirja loeb, ilmub tema isa, et teda lohutada („Di Provenza“). Alfredot ei lohuta õnnelike aegade mälestus, ta raevub ja kahtlustab, et Violetta lahkumise taga võib olla Violetta endine austaja parun Douphol. Ta leiab peokutse ja otsustab samuti peole minna.

VAHEAEG

II vaatus

Peol levib kuuldus Violetta ja Alfredo lahkuminekust. Flora on kutsunud artiste oma külalisi tantsu- ja laulunumbritega lõbustama. Saabub Violetta koos oma austaja, parun Doupholiga. Alfredo ja parun mängivad raha peale kaarte ning Alfredo võidab suure summa: kel veab kaardimängus, sel ei vea armastuses. Kui teised on lahkunud, seisab Alfredo Violettaga lõpuks silmitsi. Violetta palub tal lahkuda, kartes, et parun kutsub Alfredo duellile. Alfredo mõistab seda teisiti, nõudes Violettalt ülestunnistust, et naine armastab tegelikult parunit. Selle tulemusel löödud ja raevunud Alfredo kuulutab kõigi külaliste ees, et ei ole Violettale enam midagi võlgu ning viskab oma võidurahad talle näkku. Stseeni pealt näinud Giorgio Germont noomib poega tema käitumise pärast. Parun esitab oma rivaalile duellikutse.

Violetta on taas raskesti haige. Tema sõber, doktor Grenvil, teab, et tal on jäänud elada vaid väga vähe aega. Alfredo isa on Violettale kirjutanud, et tema poeg ei saanud duellil vigastada. Süümepiinades on ta lõpuks ka Alfredole Violetta ohverdusest rääkinud ning Alfredo otsustab võimalikult kiiresti armsama juurde naasta. Violetta kardab, et Alfredo võib jääda hiljaks („Addio, del passato“), kuid Alfredo jõuab siiski kohale ning nende taasühinemine täidab Violetta viimase eufooriaga (duett: „Parigi, o cara“). Tema jõud ja elurõõm näivad korraks taastuvat, justkui kaoks kogu kurbus ja kannatus – viimane õnnehelk enne surma.

Synopsis

The action takes place in early 20th-century Paris.

Act I

After recovering from a serious illness, courtesan Violetta Valéry hosts a party to celebrate her return to health. There she is introduced to Alfredo Germont, who has long been fascinated by her. It is said that he has been inquiring about her health every day. Alfredo proposes a toast in praise of true love, to which Violetta responds by celebrating free love (Ensemble: "Libiamo ne' lieti calici"). Suddenly she feels unwell, but the party must go on. Alfredo declares his love for her (Duet: "Un dì felice"). At first, Violetta is not interested, yet she gives Alfredo a camellia and asks him to return when the flower has faded. Alfredo understands this to mean that he will see her again the very next day. Left alone, Violetta is torn by conflicting emotions – she does not wish to give up her current way of life, yet she feels that Alfredo has awakened love within her ("Ah, fors'è lui... Sempre libera").

Violetta has chosen a life with Alfredo, and they enjoy their love in the countryside, far from society ("De' miei bollenti spiriti"). When Alfredo learns from Violetta's maid Annina that this is only possible because Violetta has been selling her possessions, he immediately leaves for Paris to secure money himself. Violetta has received an invitation to a party from her friend Flora, but such amusements no longer interest her.

In Alfredo's absence, his father Giorgio Germont visits her. He demands that she leave his son, as their relationship threatens his daughter's impending marriage (Duet: "Pura siccome un angelo"). During their conversation, however, Germont comes to understand that Violetta is not a courtesan seeking his son's wealth – she loves selflessly. He appeals to her generosity and explains that, from the perspective of bourgeois society, her relationship with Alfredo has no future. Violetta's resistance weakens, and she ultimately agrees to leave Alfredo, knowing in her heart that she will die soon. She accepts the invitation to the party and writes a farewell letter to Alfredo.

Alfredo returns, and as he reads the letter, his father appears to console him ("Di Provenza"). The memory of happier times does not comfort Alfredo; instead, he becomes enraged and suspects that Baron Douphol, Violetta's admirer may be behind Violetta's departure. He finds the invitation to the ball and decides to go there himself.

Intermission

Act II

At the party, news spreads of Violetta and Alfredo's separation. Flora has arranged entertainment to amuse the guests with song and dance. Violetta arrives with her admirer, Baron Douphol. Alfredo and the Baron gamble at cards, and Alfredo wins a large sum: lucky at cards, unlucky in love.

When the others have withdrawn, Alfredo finally confronts Violetta. She urges him to leave, fearing that the Baron will challenge him to a duel. Alfredo misunderstands her, demanding that she confess that she truly loves the Baron. Wounded and enraged by what he believes to be the truth, Alfredo calls the guests as witnesses, declares that he owes Violetta nothing, and hurls his gambling winnings at her. Giorgio Germont, who has witnessed the scene, rebukes his son for his behaviour. The Baron challenges his rival to a duel.

Violetta is gravely ill and dying. Her friend, Doctor Grenvil, knows that she has only a short time left to live. Alfredo's father has written to her, informing her that his son was not injured in the duel. Tormented by remorse, he has finally told Alfredo of Violetta's sacrifice, and Alfredo resolves to return to her as quickly as possible.

Violetta fears that he may arrive too late ("Addio, del passato"), but Alfredo does reach her, and their reunion fills her with a final moment of euphoria (Duet: "Parigi, o cara"). Her strength and joy of life seem briefly to return, as if all sorrow and suffering vanish – a last glimmer before death takes her.

Giuseppe Verdi (1813–1901)

Giuseppe Verdi sündis 9. või 10. oktoobril 1813 Le Roncoles, Busseto lähistel, mis toona kuulus Parma hertsogiriigi koosseisu. Muusikahuvi ilmnes Verdil juba varakult: nelja-aastaselt sai ta esimesed eratunnid ning kümneaastasena mängis juba kohaliku kiriku orelil, asendades vajadusel koguni organisti. Noor Verdi paistis silma erakordse õpivõime ja töökusega.

Tema kujunemises oli otsustava tähtsusega mõjutajaks muusikahuviline Busseto kaupmees Antonio Barezzi, kellest sai tema patroon ning hiljem ka äi. Just Barezzi abiga suundus noor Verdi õpingutele Milanosse. Seal tabas teda esimene suur tagasilöök: Milano konservatoorium keeldus teda vastu võtmast, sest ta oli nende meelest liiga vana (Verdi oli siis umbes 18–19aastane, tolle aja normide järgi üle vanusepiiri).

Tagasilöök Verdit ei kohutanud: temast sai eraõpilane maestro Vincenzo Lavigna juures, kes oli La Scala teatri kogenud kapellmeister. Need õpingud osutusid loominguliselt otsustavaks – Verdi sai sealt nii tehnilise põhja kui juurdepääsu Milano kirevale muusikaelule, lugematutele ooperietendustele ja toonase teatrielu sisemisele dünaamikale. Selle kaudu kujunes ka tema poeetilis-dramaatiline maailmapilt, milles muusika, kirjandus ja poliitilised ideed sulasid tihedalt kokku.

1830. aastatel tegi ta esimesed sammud heliloojana, jõudes La Scala lavale ooperiga „Oberto“ (1839). See tõi talle esimese olulise lepingu. Samal ajal tabas teda sügav isiklik tragöödia: mõne aasta jooksul surid tema kaks väikest last ja seejärel ka abikaasa Margherita. Sellest perioodist pärineb ka legend Verdist, kes tahtis loometööst loobuda, väidetakse, et tema impressaario Merelli veenis teda edasi töötama. 1842. aastal esietendunud ooper „Nabucco“ tõstis ta üleöö Itaalia rahvustunde kandjaks ja pani aluse tema mainele heliloojana.

Järgmised kümnendid kujunesid erakordselt viljakaks. Verdi töötas lakkamatult ning tema looming süvenes üha rohkem psühholoogilisse draamasse. Tema „keskmise perioodi” kolm tippteost – „Rigoletto“ (1851), „Trubaduur“ (1853) ja „La traviata“ (1853) – on tänaseni ooperimaailma vankumatud sambad.

Hiljem, kui paljud tema eakaaslased olid juba loometööst kõrvale tõmbunud, lõi Verdi veel kolm meistriteost, mis kindlustasid tema koha muusikaloo tipus: monumentaalse „Reekviemi“ (1874) ning kaks viimast küpset ooperit – „Otello“ (1887) ja „Falstaff“ (1893).

Giuseppe Verdi suri 27. jaanuaril 1901 Milanos.

Ooperi „La traviata“ saamislugu

La traviata („Eksinu”, „Langenu”) valmis aastatel 1852–1853 ning kuulub Verdi loomingu kõige intiimsemate ja psühholoogiliselt teravamate teoste hulka. Ooper põhineb Alexandre Dumas’ noorema näidendil *La Dame aux camélias* („Kameeliadaam“), mida Verdi 1852. aastal vaatas Pariisis koos oma elukaaslase Giuseppina Strepponiga. Kohe pärast etenduse nägemist tekkis tal kindel otsus teos ooperiks vormida – Dumas’ näidendi kaasaegne ja ühiskonnakriitiline ainestik vastas täpselt Verdi soovile kirjutada ooper „meie enda ajast”.

Libreto kirjutas Francesco Maria Piave. Kuigi Verdi ja Piave tahtsid tuua tegevuse oma kaasaega (u 1850. aastad), sundis Veneetsia La Fenice teatri juhtkond viima ooperi tegevusaja tagasi 18. sajandisse, kartes ilmselt tsensuuri ja avalikkuse moraalset hukkamõistu. Ka solistide valik valmistas Verdile pettumuse – eriti Violetta osatäitja Fanny Salvini-Donatelli, keda ka publik pidas sureva kurtisaani rolli jaoks sobimatuks. Vaidlused ja kompromissid viisid 6. märtsil 1853 toimunud esietendusel täieliku läbikukkumiseni – kuigi see hinnang võib olla käibele läinud ka osalt Verdi enda emotsionaalsuse ja tugeva enesekriitika tõttu. Järgmisel hooajal, kui ooper uuesti ning parema koosseisuga lavale toodi, avastas publik „La traviata“ tõelise jõu – sügavalt isikliku draama, mis käsitleb armastuse, vabaduse ja ühiskondliku hukkamõistu vastuolusid. Sellest ajast on „La traviata“ olnud üks maailma armastatumaid ooperid ja kindlasti üks Verdi loomingu tippteoseid.

Oma mitmete muusikalilavastustega Vanemuises juba omainimeseks saanud Samuel Harjanne toob 19. sajandi Pariisis aset leidva „La traviata“ sündmustiku 1920. aastatesse, põimides oma lavastusse toona Lääne-Euroopas levinud luksuslikku ja elegantset ***art déco*** kunststiili. See suurlinlik ja kosmopoliitne stiil sai alguse umbes 1910, kuid levis üle maailma just 1920.–1930. aastatel.

Juugendist välja kasvanuna on see geomeetrilisem ja tehnilisem ning kannab endas eelkõige optimistlikku progressiusku. Tol ajastul suurenenud transpordivõimaluste tõttu pärinevad mõned selle stiili inspiratsiooniallikad aga just iidsematest kultuuritraditsioonidest – vanast Egiptusest või maiade ja inkade arhitektuurist – ning seda enam saavad rõhutatud taas suursugusus ja väline uhkus.

Oma värske tõlgenduse loomisel Verdi ooperist on Harjanne ammutanud inspiratsiooni ka menufilmidest „Moulin Rouge!“, „Kaunis naine“ ja „Suur Gatsby“.

Samuel Harjanne on rahvusvahelise kaliibriga soome muusikalilavastaja, kes töötab lisaks kodumaale nii Põhja-Euroopas kui Ühendkuningriikides. Harjannel on muusikaliteatri lavastaja magistrikraad Guildfordi Teatrikoolist (UK) ja muusikaalane bakalaureusekraad Sibeliuse Akadeemiast (Soome). Aastal 2024 omandas kultuuriärikorralduse kraadi Aalto Ülikoolis (Soome). Ta on andnud meistriklasse ja juhendanud lavastusi Mountview' Teatrikunsti Akadeemias (UK), Helsingi Kunstiülikoolis (Soome), Guildfordi Teatrikoolis (UK) ja Tampere ülikoolis (Soome). Lavastajatöid: komöödia „Pangaröövˮ (Soome, 2026), Disney „Kaunitar ja koletisˮ (Taani, Soome 2025), „Rokkiv koolˮ (Tampere Töölisteater 2024), „La traviataˮ (Tampere Ooper 2024), „Eastwicki nõiadˮ (Göteborgi Balletiakadeemia 2024), „Annieˮ (Scenekvelder 2023), „Wickedˮ (Göteborgi Ooper 2023), „Anastasiaˮ (Tampere Teater 2022), „Madisoni maakonna sillad“ (Turu Linnateater 2022), „Kõrbekuninganna Priscillaˮ (Helsingi Linnateater 2022), „Matildaˮ (Tampere Töölisteater 2021), „Kinky Bootsˮ (Tampere Töölisteater 2020), „Lõputu küünlapäevˮ (Helsingi Linnateater 2020), „Salaadˮ (Mountview' Teatrikunsti Akadeemia 2019), „Väike merineitsiˮ (Helsingi Linnateater 2019), „Viiuldaja katuselˮ (Mountview' Teatrikunsti Akadeemia 2018), „Üheksast viieniˮ (Guildfordi Teatrikool 2018), „Billy Elliotˮ (Tampere Töölisteater 2018) jpt. Vanemuises on Harjanne varem lavale toonud muusikalid „Hüljatudˮ (2017), „Nunnad hoosˮ (2020) ja „Kinky Boots ehk Kirglikud kontsadˮ (2024).

Risto Joost on alates 2020. aasta sügisest Rahvusteatri Vanemuine muusikajuht ja peadirigent ning 2024. aasta sügisest Saksamaal Württembergi Kammerorkestri peadirigent. Pikaajaline koosseisuline dirigent on ta olnud ka Rahvusooperis Estonia. Vanemuise muusikajuhi ja peadirigendina on Joost algatanud koostöö Heino Elleri Muusikakooliga iga-aastase kontserdi „Tulevikumuusikudˮ näol, lisaks on ta üks Vanemuise hooaja avafestivali eestvedajatest ning on ellu kutsunud iga-aastase hingedepäeva kontserdi traditsiooni. Samuti on Joost publiku ette toonud ooperilavastusi nii maailmaklassika kui kodumaiste algupärandite seast, nende hulgas Verdi „La traviataˮ (2026), Mozarti „Don Giovanniˮ (2021), Wagneri „Tristan ja

Isolde“ (2022), Händeli „Julius Caesar“ (2023), Puccini „Turandot“ (2024) ja „Boheem” (2025), Purcelli „Kuningas Arthur“ (2025), Varrese „Põrgupõhja uus Vanapagan“ (2022), Kaumanni „Kaubamaja“ (2022) ja Tambergi „Cyrano de Bergerac“ (2023). Suvel 2026 toi Joost koostöös Vanemuise teatri ja Saaremaa ooperipäevadega lavale Wagneri „Nibelungi sõrmuse” tetraloogia I osa „Reini kuld“. Nelja aasta jooksul kantakse kronoloogiliselt ette tsükli koik neli ooperit. Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoimetajad valisid Joosti aasta muusikuks 2018 korgete väärtuste kandmise ja edasiandmise eest muusikas. 2006 ja 2016 pälvis Eesti Muusikanoukogu helikunsti sihtkapitali aastapreemia, 2011 Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore kultuuritegelase preemia ning 2022 Eesti Teatriauhindade muusikaauhinna. 2025. aastal tunnustati Joosti Eesti Kultuurkapitali helikunsti valdkonna peapreemiaga ning 2026. aastal Eesti Vabariigi Valgetähe IV klassi teenetemärgiga. Joost on juhatanud mitmeid rahvusvaheliselt tunnustatud orkestreid nagu Bergeni Filharmoonikud, Veneetsia Teatro La Fenice orkestrit, Peterburi Maria Teatri orkestrit, Sevilla Kuninglikku Sümfooniaorkestrit jt. Eestis on ta olnud Tallinna Kammerorkestri peadirigent (2013–2019), juhatanud Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit ja teisi. Samuti on Joost seisnud dirigendina mitmete korgelt hinnatud kooride ees: Madamaade Kammerkoor (peadirigent 2011–2015), Leipzigi MDR Raadiokoor (kunstiline juht 2015–2019), Rootsi Raadio koor, Ars Nova Copenhagen jt.

Peter Ahlqvist on Soomest, Turust pärit stsenograaf. Ta on loonud hulgaliselt lavakujundusi muusikalavastustele Helsingi Linnateatris, Turu Linnateatris ja Tampere Töölisteatris. Tema hiljutiste kunstnikutööde sekka kuuluvad „Väike merineitsi“, „Kõrbekuninganna Priscilla“, „Rokkiv kool“, „Once“, „Matilda“, „Kinky Boots“ ja „Üheksast viieni“. Lisaks muusikalidele on Ahlqvist loonud kujundusi mitmetele komöödiatele ning revüüdele, viimati lavastusele „Hullemast hullem“.

Tinja Salmi on kostüümi-, video- ja lavakujundaja (MA, Aalto Ülikool 2019). Ta on töötanud teatris, ooperis ning filmi- ja teleproduktsioonides nii Soomes kui ka rahvusvaheliselt.

Tema loominguline praktika keskendub kestlikkusele ja ökoloogilistele lähenemistele teatris. Praegu juhib ta Soome Rahvusooperis uue ooperiloomingu kirjutamise programmi „The Sugar Factory“.

Jack Johansson on Rootsist pärit muusikaliteatri artist, kes on saanud hariduse Göteborgi Balletiakadeemias. Ta on töötanud mitmes juhtivas Soome teatris, sealhulgas Helsingi Linnateatris, Tampere Töölisteatris ning Helsingi Rootsi Teatris. Lisaks esinemisele on ta paljude lavastuste juures töötanud ka koreograafia- ja lavastusassistendina. 2024. aastal lõi ta koreograafia ooperile „La traviata“, mida näeb nüüd ka Vanemuise laval.

Toni Haaranen on alates 2005. aastast töötanud teatrites valgus- ja videokujundajana ning filmide ja reklaamide juures operaatorina. Ta töötab valgus- ja videokujundajana Helsingi Linnateatris, kus tema viimaste tööde hulka kuuluvad „Pangaröövi“, „Vennad Lõvisüdamed“, „Kallis Evan Hansen“, „Kõrbekuninganna Priscilla“ ja „Väike merineitsi“. Haaraneni teiste tööde hulka kuuluvad „Wicked“ ja „Kaunitar ja koletis“ Tampere Töölisteatris ning „Lendav hollandlane“ Tampere Ooperis. Tema rahvusvaheliste filmitööde hulka kuuluvad „Alan Wake 2“ (Remedy Entertainment), „Tenet“ (Warner Bros) ning „How It Ends“ (Netflix).

Solistide CV-d leiab Vanemuise kodulehelt.

Vanemuise sümfooniaorkester
Estonian National Theatre Vanemuine Symphony Orchestra

Muusikajuht ja peadirigent / Musical Director and Chief Conductor Risto Joost

Orkestri kontsertmeister / Orchestra's Concertmaster Federico Mechelli Uhl*

Orkestri II kontsertmeister / Orchestra's 2nd Concertmaster Liam Keneally

I viiul / I violin Marta Mutso**, Laura Miilius-Koddanipork**, Evelin Tammiku, Susann-Elisabeth Kisla, Eva Alpstål, Vitalij Regensperger, Yevgeniy Kostrytskyy, Anne Vellomäe

II viiul / II violin Anna Samsonova*, Vlad Campean**, Myroslava Bukata, Laura Kuusma, Žanna Toptši, Hille Niilisk-Rees, Triinu Raudver, Pille Triin Voolaid

Vioola / Viola Kadri Rehema*, Daria Motovilova**, Anna-Helena Inno, Tiina Kaibald, Hanno-Mait Maadra, Ruta Kulikovska, Teele-Liis Tiidor

Tšello / Cello Lauri Sõõro*, Camillo Cabassi**, Sofija Ogarkova, Olga Raudonen, Marina Peleševa, Heli Ilumets

Kontrabass / Contrabass Mika Nikkanen*, Aivar Eimra**, Jaanus Roosileht, Linda Viller

Harf / Harp Lisanne Rull, Kai Visnapuu

Flööt / Flute Kerstin Laanemets*, Tuule-Helin Krigul**, Kristjan Lume

Oboe Anna Šulitšenko*, Anastasiia Cherniak**, Leonardo Cubillo Carrillo

Klarnet / Clarinet Cinmaya Ferrara*, Man-Chi Chan**, Heimo Hodanjonok

Fagott / Bassoon Kulvo Tamra*, Johanna Tuvi**

Metsasarv / French horn Jaewook Sung**, Kristiina Luik, Klever Felicio Sobrinho

Trompet / Trumpet Priit Rusalepp*, Marti Suvi**, Villem Süvari, Viljar Lang

Tromboon / Trombone Kait Tiitso*, Hendrik Jaak Sepp**, Rain Kotov, Aivo Koddanipork

Cimbasso Andoni Moñux Ugalde

Löökriistad / Percussions Alessandro Beco*, ADiego Basile**, Ilmar Varjun, Jonas Thygesen

* orkestri pillirühma kontsertmeister / concertmaster of the instrument group
** orkestri pillirühma abikontsertmeister / assistant concertmaster of the instrument group

Muusikaosakonna lavameistrid / Orchestra's Stage Technicians Sander Lääts, Raul Potter
Orkestri intendant / Orchestra Manager Aivo Koddanipork

Teatrijuht / General Manager Aivar Mäe

Muusikajuht / Music Director Risto Joost

Balletijuht / Ballet Director Jevgeni Grib

Draamajuht / Drama Director Tanel Jonas

Lavastusala / Production Department Karis Hindriksoo-Pitsi, Lisett Soomäe
Muusikaosakond / Music Department Kätlin Hoop, Kärt Suurlaht

Pealavameister / Chief Stage Technician Rello Lääts

Lavatehniline ala / Stage Technical Team Ken-Konrad Kerm, Keijo Sepp, Sergei Ivanov, Mart Visnapuu, Reigo Harkmann, Andre Luik, Sten Gussakov, Markus Kõrkjas, Paap Nõmm, Karl-Markus Lõhmus

Dekoratsiooniala / Stage Set Department Marika Raudam, Mait Sarap, Helli Aas, Taavi Kask, Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Terje Kiho, Indrek Ots, Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas

Rekvisiidiala / Stage Prop Department Liina Martoja, Astrid Põhako, Brigita Värnik, Kaie Uustal, Mirka Porrassalmi, Nele-Liis Raud

Jumestusala / Make Up and Hair Stylists Anneliis Punnar, Mare Kuul, Rutt Laikask, Laura Laas, Keidi Keerberg

Kostüümiala / Wardrobe Department Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Triin Isak, Külli Kukk, Ruth Rehme-Rähni, Edith Ütt, Marika Normet, Elli Nöps, Inkeri Orasmaa, Irina Medvedeva, Tia Nuka, Natalja Malinen, Kaire Arujõe, Olga Vilgats, Anneli Vassar, Heli Kruuse, Riina Seeblum, Reet Vaga, Ivi Vels, Ljubov Guzun, Klaarika Sild, Svitlana Osypiv

Riietusala / Costume Warehouse Raina Varep, Eva Kõiv, Anu Kõiv, Katariina Talts, Grete Rahi

Valgusmeistrid / Lighting Technicians Andres Sarv, Tõnu Eimra, Tõnis Järs, Kaspar Aus, Villu Adamson, Madis Fuchs, Markus Vahtramäe

Heli- ja videoala / Audio-Visual Department Andres Tirmaste, Vaiko Vreimann, Hendrik Ilves, Andreas Kangur, Juho Porila

Kavalehe teostus / Program Team:
Tekstid koostanud / Texts by Sirel Heinloo
Tekstid tõlkinud / Texts translated by Sirel Heinloo
Plakati fotograaf / Photographer of the Poster Andrus Kannel
Fotograaf / Photographer Heikki Leis
Kavalehe ja plakati kujundaja / Program and Poster Designer Katrin Leement

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:
SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAEE2X
SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X
Märksõna: VANEMUISE FOND

Suur aitäh teile Vanemuise fondi poolt:
Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo,
Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,
Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

TALLINK

Aasta toetaja | Aasta toetaja | Aasta toetaja | Aasta toetaja | Autopartner

METEC | CASINO FENIX | Lõunakeskus | coop | Tartu | AMSERV

Suvekontserdi peatoetaja | Hotellipartnerid | Grimmipartner

GIGA | TARTU HOTELS PALLAS | DORPAT ESTIKO ELAMUS | TRADEHOUSE PRETTY CURIOUS

Partnerid

ecosh | NOBE | GOLDTIME | myfitness world class gym & studios | TARTU | AITAN LAPSI | KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

TALLINK

Tähelepanu! Tegemist on hasartmängu reklaamiga. Hasartmäng pole sobiv viis rahaliste probleemide lahendamiseks. Tutvuge reeglitega ja käituge vastutustundlikult!

ELAMUSTEKS
LOODUD
TOYOTA COROLLA CROSS
Teatrielamuste toetaja
amservauto.ee
AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

ESTIKO ELAMUS

Pakume üheskoos enam

LYDIA HOTEL

www.lydia.ee
Ülikooli 14, Tartu

DORPAT

www.dorpat.ee
Soola 6, Tartu

RAHVUSTEATER
VANEMUINE

vanemuine.ee